

ЈП ”НАЦИОНАЛНИ ПАРК ТАРА”

НАЦИОНАЛНИ ПАРК ТАРА

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА НАЦИОНАЛНИМ ПАРКОМ ТАРА ЗА 2020. ГОДИНУ

новембар 2019. године, Бајина Башта

I УВОД

На основу члана 54. Закона о заштити природе (“Службени гласник Републике Србије“ бр.36/09, 88/10 и 9/10-исправка), члана 12. Закона о националним парковима (“Службени гласник Републике Србије“ бр.84/15) и Плана управљања Националним парком Тара за период 2019-2028.година, урађен је годишњи програм, односно Програм управљања Националним парком Тара за 2020. годину.

Програмом управљања за 2020.годину, дефинисани су основни циљеви на заштити, очувању и унапређењу природних и културно-историјских вредности Националног парка Тара, управљању природним ресурсима, научно-истраживачком раду, планирању и изградњи, промоцији подручја, сарадњи са локалном заједницом и другим субјектима, сарадњи са другим заштићеним добрима, међународној сарадњи, као и извори финансирања планираних активности.

II ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Општи циљеви заштите и унапређења подручја су:

- Заштита, очување и унапређење постојећих природних и створених вредности, као и укупне предеоне, геолошке и биолошке разноврсности,
- Унапређење и наменско коришћење вредности подручја и одрживо управљање природним ресурсима, пре свега шумама и водама, кроз обезбеђење стабилности екосистема и побољшање њиховог укупног стања.

Специфични циљеви:

- Очување и унапређење типова станишта која су од националног и међународног значаја,
- Заштита, очување и унапређење биолошке разноврсности (генетичке, специјске и екосистемске),
- Заштита, очување и унапређење геолошке разноврсности,
- Очување квалитета основних чинилаца животне средине (ваздух, вода, земљиште), заштита од буке и обезбеђење адекватног управљања отпадом,
- Унапређење и очување шума националног парка кроз обезбеђење њихове стабилности и одрживог управљања,
- Заштита, очување и презентовање културно-историјских вредности и знаменитости,
- Очување пејзажних и амбијенталних вредности простора, као препознатљивог визуелног израза простора,
- Одрживи развој подручја и стварање услова за унапређење квалитета живота и рада локалног становништва кроз подстицање традиционалних делатности на подручју, пољопривреде, сеоског туризма, екотуризма и старих заната,
- Повећање свести јавности о вредностима подручја парка кроз разноврсне едукативне и промотивне садржаје за посетиоце свих узраста и способности,
- Унапређење информативно-презентационих и едукативних садржаја парка, како би се омогућио јединствени доживљај и ефикасно управљање посетиоцима подручја парка.

III ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

1. Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима

Приоритетне мере на управљању природним вредностима Националног парка Тара су заштита, управљање и унапређење стања природних вредности.

1.1. Чување подручја

Заштиту, односно чување подручја и унутрашњи ред у заштићеном подручју, спроводиће служба чувара заштићеног подручја, кроз редовну контролу свих активности у Националном парку Тара, обележавање и чување граница заштићеног подручја, одржавање унутрашњег реда, контролу градње објеката, коришћења простора, контролу одржавања спортско-рекреативних манифестација, као и контролу управљања и одлагања комуналног отпада.

Посебна активност чуварске службе огледаће се кроз активне мере на противпожарној заштити, контроли уласка у заштићено добро, контроли уласка моторних возила на „улазним капијама“, као и примена накнада за коришћење заштићеног простора.

1.1.1. Чуварска служба:

- бруто зараде запослених чувара у износу од 7.500.000,00 динара,
(Министарство заштите животне средине- суфинансирање - 5.400.000,00 динара,
Сопствена средства: 2.100.000,00 динара),
- материјални трошкови чуварске службе у износу од 2.200.000,00 динара:
(мотор за чамац- 600.000,00 динара, камере за праћење -150.000,00 динара, униформа за чуваре - 500.000,00 динара, гориво, ауто делови и остало- 950.000,00 динара.
(Министарство заштите животне средине - суфинансирање – 1.700.000 динара,
Сопствена средства: 500.000 динара).

Планирана средства:

Министарство заштите животне
средине - субвенције: 7.100.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 2.600.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

1.1.2. Противпожарна заштита:

У чувању подручја Националног парка Тара, посебна пажња усмерена је на активности у организовању противпожарне заштите, извршена је обука запослених у противпожарној заштити, планирана је редовна провера знања свих запослених у противпожарној заштити, провера исправности противпожарних апарата, као и редовна дежурства на терену у летњем периоду.

Противпожарна заштита базира се на средњерочном Плану заштите шума од пожара за подручје којим газдује ЈП “Националног парка Тара“- Бајина Башта.

У складу са Законом о ванредним ситуацијама Републике Србије („Службени гласник РС, број 111/09, 92/11, 93/12) и дефинисаној обавези управљача јавним добрима да изврше стручну процену угрожености добара и објеката од елементарних непогода и других несрећа, планиран је завршетак „Плана заштите и спасавања од елементарних непогода за подручје Националног парка Тара“.

Планирана је изградња стационарног резервоара за воду, водозахвата за гашење пожара. Неопходни резервоар за воду са пратећом опремом, набављен је кроз поступак јавне набавке и предстоји уградња на терену, у одељењу 21а, ГЈ“Звезда“. Планирана локација за постављање трајног водозахвата налази се на крају трасе започетог путног правца „Преседо-Велики Крај“.

Планирана је и набавка противпожарне опреме (противпожарни апарати-30 комада, ватрогасна црева, разделнице, спојке, уисно црево, метларице и слично) и набавка противпожарног возила.

Планирана средства:

Управа за шуме: 15.500.000,00 динара

Сопствена средства (накнада): 1.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

1.2. Одржавање подручја

Активност на одржавању подручја односи се на чување и обнављање утврђених граница заштићеног подручја, њихово обнављање на терену, обнављање информативних табли за локалитете у I степену заштите, решавање имовинских односа, управљање отпадом и рад других служби на управљању подручјем.

1.2.1. Обнављање информативних табли за I зону заштите

У складу са Закона о националним парковима (“Службени гласник РС“ број 84/15), наставиће се обележавање преосталих локалитета који су под режимом заштите првог степена, односно замена дотрајалих табли:

1. локалитет „Клисура Раче“,
2. локалитет „Рачанска Шљивовица“,
3. локалитет „Црвени поток“,
4. локалитет „Горушице“.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнаде): 150.000,00 динара.

Извршиоци:

Предузеће

1.2.2. Откуп парцела под омориком у Змајевачком потоку

У циљу свеобухватније заштите оморице као заштићене врсте и природне реткости Националног парка Тара и Републике Србије, у резервату природе „Змајевачки поток“, започет је поступак откупа преостале три приватне парцеле, укупне површине од 6,1462 ха. Откупом наведене површине, локалитет под I степеном заштите, „Змајевачки поток“, биће целом својом површином у државном власништву.

За спровођење наведене активности планирана су средства суфинансирања у износу од 6.500.000,00 динара од Министарства заштите животне средине.

Планирана средства:

Министарство заштите животне

средине - субвенције: 6.500.000,00 динара

Сопствена средства (накнада): 200.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

1.2.3. Откуп или размена парцела у циљу бољег управљања заштићеним подручјем и газдовањем природним ресурсима

У циљу бољег управљања заштићеним подручјем и газдовањем природним ресурсима- шумама, извршиће се откуп шумских парцела који представљају енклаве или полуенклаве у шумским комплексима. За откуп шумских и осталих непокретности планирана су средства у износи од 10.000.000,00 динара.

Планирана средства:

Сопствена средства: 10.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

1.2.4. Управљање отпадом и чишћење простора

Са простора националног парка, редовно се прикупља и односи комунални отпад од стране општинског Јавног комуналног предузећа „12 септембар“-Бајина Башта и за део извршених услуга управљач сноси трошкове.

Поред наведених, планиране су и посебне активности по указаној потреби на уклањању дивљих депонија и отпада са излетишта и јавних површина, а посебно са хидроакумулације Перућац.

Планирана је и набавка контејнера и канти за отпатке на излетиштима.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнаде): 1.500.000,00 динара.

Извршиоци:

Предузеће

1.2.5. Остале управљачке активности

Поред чуварске службе, чување, одржавање и управљање заштићеним добром, вршиће и друге службе Предузећа у складу са својим овлашћењима.

У складу са Законом о националним парковима („Службени гласник Републике Србије“ број 84/15) планирано је усаглашавање планских аката, односно Правилника о унутрашњем реду у Националном парку Тара. Приступиће се изради новог Колективног уговора.

Економско – финансијски сектор, као и правни сектор, функционисаће из области својих овлашћења и допринеће правилном и успешном раду управљача. У оквиру ове активности су планирана средства за бруто зараде осталог особља запосленог на пословима управљама и материјални трошкови (грејање, птт, струја, канцеларијски материјал, вода, одржавање простора и сл).

Предузеће ће у складу са својим овлашћењима спроводити и остале активности везане за своју делатност и пословање, као што су обавезе комуналне таксе, накнада за животну средину, накнаду за посечено дрво, пореза, доприноса и друго.

Планирана средства:

Сопствена средства: 109.580.000,00 динара

Сопствена средства (накнаде): 8.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

1.3. Праћење стања природних вредности-мониторинг

Праћење стања природних вредности реализоваће се кроз редовне активности на процени стања строго заштићених врста и станишта.

1.3.1. Праћење станишта оморике

Приоритетна врста за мониторинг је строго заштићене врста, Панчићева оморика и њена станишта. Панчићева оморика не само да је строго заштићена врста већ се сада налази на светској Црвеној листи у стаусу ЕН (угрожена) што потврђује степен угрожености врсте на глобалном нивоу. Евидентан је процес изумирања Панчићеве оморике на природним стаништима. Узроци за то су бројни попут климатских промена, интезивнијег процеса сушења услед услед фитопатолошких и ентомолошких обољења. Процес праћења ће се у наредној години одвијати на више начина:

- мониторинг ће се вршити према већ установљеној процедури, који подразумева: обилазак свих станишта оморике, увид у поцесе сушења и обнављања, на четири огледна поља (Црвене Стене , Љути брег, Било , Црвени поток).
- други вид праћења станишта оморике, представља обилазак свих станишта оморике ради увида у процесе сушења и обнављања. Угроженост Панчићеве оморике је све већа услед интезивираних притисака на њу у виду климатских промена, присутног сушења и њене екологије.
- Због угрожености примени ће се нови приступи у погледу ин ситу заштите. Најновији успостављени вид мониторинга обухватиће и праћење стања појединачних стабала која су оцењена као најбоља стабла за одржавање популација Панчићеве оморике у будућности и очување на природним стаништима.

Мере заштите Панчићеве оморике на локалитету „ Црвени поток“

Због угрожености Панчићеве оморике, неопходно је осим активности на праћењу стања, уводити и конкретне мере на очувању популације. Такве мере су поготово важне на локалитетима на којима је оморика готово нестала као што је резерват природе „Црвени поток“. У резервату природе, „Црвени поток“, у сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије и Биолошким факултетом, урадиће се програм активне заштите станишта оморике. Наставиће се са применом активних мера заштите, односно вештачкој обнови природне популације на простору шумо тресаве „ Црвени поток“. Огледне површине на којима се врши обнављање оморике пратиће се. Вештачко обнављање Панчићеве оморике врши ће се садницама или сетвом семена из природних популација оморике.

Спровођење дате активности захтева ангажовање стручних институција. За наведену активност планирана су средства субвенције Министарства заштите животне средине у износу од 200.000,00 динара.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 200.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Стручне институције
Предузеће

1.3.2. Мониторинг станишта

Наставиће се са успостављањем мониторинга типова станишта, а ускладу са *Правилником о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта* ("Службени гласник РС", бр. 35/201).

Током периода 2015 - 2019.година, идентификоване су тачке за праћење одређених типова травних станишта, обзиром на проширење граница, неопходно је даље вршити идентификацију тачака за мониторинг станишта из категорије Ц Травна станишта, затим идентификовати тачке за мониторинг у категорији Д2 Сипари, Д3 Суве стене и клифови, Д5 Влажне стене и клифови, Е Мочваре и тресаве, пошто се у овим категоријама налазе приоритетна станишта за заштиту на подручју наше земље, а такође и у склопу европске мреже НАТУРА 2000.

Спровођење дате активности захтева ангажовање стручних институција. За наведену активност планирана су средства субвенције Министарства заштите животне средине у износу од 300.000,00. динара.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 300.000,00 динара
Сопствена средства(накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Стручне институције
Предузеће

1.3.3.Мониторинг флоре

Праћење флоре вршиће се кроз праћење кључних врста биљака за Тару. Током протекле године, успостављени су оквири и дате смернице за праћење одређеног броја врста. То су пре свега строго заштићене врсте и ендемичне врсте. Приоритет за праћење су ендемичне врсте. . У оквиру ове активности планирано је и праћење стања популација бриофита, односно маховина, обзиром на значајан број регистрованих угрожених и европски значајних врста.

У оквиру ове активности планирано је и праћење стања популација бриофита, с обзиром на значајан број регистрованих угрожених и европски значајних врста. Наставак рада на мониторингу орхидеја, уз бележење свих неопходних параметара који се тичу како карактеристика станишта, тако и бројности самих орхидеја, стања њихових популација, актуелних и потенцијалних фактора угрожености. Одређивање конзервационих приоритета (локалитети на којима су констатоване ретке врсте, као и орхидеје високог степена специјализације), као и потенцијалних резервата орхидеја, који се одликују значајном величином популација одређених врста орхидеја и великим бројем врста и подврста орхидеја. У склопу ове активности израдиће се фото збирка констатованих врста орхидеја и њихових станишта. Такође започета би била припрема публикације о орхидејама НП Тара. За одређени број врста и подврста орхидеја био би припремљен текст (опис врсте, период цветања, станиште и екологија, распрострањење на подручју НП Тара). Публикација је замишљена као кратак водич орхидеја НП Тара.

У оквиру мониторинга флоре посеба и циљана активност је мониторинг стања популација тресетница (више врста) које су строго заштићене и налазе се на листи Берн конвенција, Хабитат Директиве у резервату Црвени Поток.Праћење виталности тресетница, путем еко-физиолошких и биохемијских параметара по вегетацијским сезонама (рано пролећна, летња и касно јесења):

- утврђивање оптималности услова у којима врсте расту (да ли су услови оптимални или субоптимални) и какво је опште физиолошко стање популација на Црвеном потоку;
- утврђивање стања популација (стабилна, опадајућа или растућа), као и мониторинг одабраних плот површина током више година, кроз праћење тест површина постављених у лето 2019.године,

- утврђивање цензуса популације, комбинацијом метода унапред одабраног константног трансекта и квадрата.

Спровођење активности захтева ангажовање стручних институција и за наведену активност планирана су средства субвенције Министарства заштите животне средине у износу од 300.000,00 динара.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 300.000,00 динара
Сопствена средства(накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Стручне институције
Предузеће

1.3.4 Ревитализација популације српске режухе

Настави ће се активност на праћењу српске режухе *Cardamine serbica* Pancic на њеном једином преосталом локалитету на подручју наше земље. То је иначе један од два локалитета на свету где је до сада пронађена врста. Активност ће се спроводити у складу са условима заштите природе бр.022-1890/2 од 21.09.2017. Поред тога настави ће се и са активним мерама заштите у смислу јачању популације и ревитализације. У претходној години је сакупљено мало семена, па је неопходно наставити сакупљање семена и утврђивање могућности клијања.

У току 2020.године планира се спровођење следећих активности у оквиру пројекта ревитализације популације Српске режухе (*Cardamine serbica*):

- теренска истраживања популација Српске режухе у Националном парку Тара,
- компаративна истраживања еколошких параметара познатих и потенцијалних станишта врсте,
- сакупљање биљног материјала на терену за морфо-анатомске и молекуларне анализе,
- сакупљање зрих плодова/семенки из одабраних популација за потребе успостављања банке семена и *ex situ* заштите,
- детаљно проучавање еколошких параметара популације српске режухе (дистрибуција, бројност, фенолошке особености, удео цветалих јединки, опште стање и др.),
- теренско посматрање и сакупљање инсеката ради проучавања екологије опрашивања српске режухе и утврђивање присуства евентуалних инсеката „штеточина“;
- лабораторијска истраживања,
- *ex situ* гајење биљака за потребе очувања и припрема будућих јачања природних популација.

Како би се проучила екологија опрашивања и размножавање српске режухе, потребно је теренско и лабораторијско истраживање инсеката који посећују цветове ове биљке. Потребно је, такође, у *ex situ* условима започети експерименте укрштања како би се установило да ли има самооплодње или не.

У току наредне пројектне године неопходно је проучити клијавост семена и започети са успостављањем стабилног *ex situ* гајења како би се формирао довољан број јединки помоћу којих би било могуће започети активности јачања популација у оквиру НП Тара. И ове две последње ставке подразумевају додатне трошкове за које, за сада, нису предвиђени конкретни новчани износи. За наведену активност планирана су средства субвенције Министарства заштите животне средине у износу од 450.000,00 динара.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 450.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Стручне инстит.
Предузеће

1.3.5. Мониторинг лековитих биљака

У сардањи са професорима Шумарског факултета из Београда, наставиће се започети мониторинг и инвентарисање врста које имају лековита својства.

За наведену активност планирана су средства субвенције Министарства заштите животне средине у износу од 300.000,00 динара.

Планирана средства:

Министарство заштите

животне средине: 300.000,00 динара

Сопствена средства (накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Стручне инстит.

Предузеће

1.3.6. Заштита ендемичне врсте гљиве *Tuber petrophilum Milenković*

Започеће се са обележавањем локалитета која су станиште врсте *Tuber petrophilum*, тартуфи у ужем смислу, подземној гљиви из рода Тубер. Ова врста, разликује од свих осталих тартуфа по својој екологији и типу станишта, расте у пукотинама кречњачких стена у планинским шумама букве са јелом и смрчом. ради очувања врсте, локалитети на којим је регистрована наведена гљива, не могу бити предмет коришћења.

За сада ова врста је новооткривена, ендемична врста Таре, није још нигде регистрована на свету, изузев на Тари, на локалитетима у уском појасу поред пута Митровац-Калуђерске баре на локалитетима Долак, Тисово брдо - Локвица, Тисово брдо, један локалитет поред Дечјег одмаралишта на Митровцу, Ковачи северна падина и Рустине. Пошто се на Тари налази и место открића, ови локалитети су и *locus classicus*.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

1.3.7. Мониторинг фауне

У склопу мониторинга фауне прати се више група организама. Наставља се са праћењем одабраних врста сисара, циљних врста птица, као и миграција птица, затим од бескичмењака панчићев скаквац који има статус ЕН у Црвеној Књизи *Orthoptera*. Приоритетне врсте су строго заштићене врстае али и врсте које се сматрају кључним врстама у екосистемима националног парка.

Праћење одабраних врста сисара

У складу са активностима претходних година приоритет за праћење представљају велике звери. У зависности од одабране врсте примењиваће се и различите методе за праћење.

Праћење стања путем примене фотозамки представља савремену неинвазивну методу за проучавање животиња. Велики значај има и чињеница да поред медведа радом камера забележена је и активност низа других врста. Са прибављених камера прати се активност животиња пре свега медведа и других крупних звери.

Неопходно је наставити и још један начин неинвазивног мониторинга генетски мониторинг. У претходној години започета је активност генетског мониторинг у оквиру које је детерминисано 80 узорака измета. Пошто се популација мрког медведа на Тари процењује на 50 јединки неопходно је сакупити још минимално 60 узорака како би се стекла прецизнија слика о популацији у националном парку.

Метода генетског мониторинг вршиће се као и у претходној години где ће се

углавном саклупљати измет. Из сакупљених узорак изолује се ДНК и затим обрађује у складу са протоколима. Добијеним анализама утврђује се: бројност, виталност популације, хибридизација, као и генетски параметри популације укључујући генетичку разноврсност, структуру и ефективну величину популације.

За наведену активност планирана су средства субвенције Министарства заштите животне средине у износу од 380.000,00 динара.

Планирана средства:

Министарство заштите

животне средине: 380.000,00 динара

Сопствена средства (накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Стручне инстит.

Предузеће

1.3.8. Праћење Панчићевог скакавца (*Pyrgomorphulla serbica*)

Планирано је дугорочно успостављање мониторинга Панчићевог скакавца (*Pyrgomorphulla serbica*). Врста Orthoptera је реликтна и ендемична, и значајна је за подручје Националног парка Тара. С обзиром на специфичну екологију врсте неопходно је утврдити све локације и величину популације која ће бити предмет мониторинга.

Током 2019. године извшене су приремне активности за мониторинг Панчићевог скакавца (*Pyrgomorphulla serbica*). Строго заштићена врста Orthoptera је значајна за очување на подручју Националног парка Тара. У 2020. године наставиће се са рекогносцирањем подручја националног парка ради прецизније утврђивања дистрибуције врсте.

У оквиру праћења, планирано је дефинисање тачака за праћење и постављање критеријума за праћење. За наведену активност неопходно је ангажовање стручних институција и финансијска подршка Министарства заштите животне средине у износу од 300.000,00 динара.

Планирана средства:

Министарство заштите

животне средине: 300.000,00 динара

Сопствена средства (накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Стручне институције

Предузеће

1.3.9. Мониторинг птица

Праћење циљних врста птица биће вршено методама: цензуса у тачки, трансеката, прстеновања. Наведена активност ће бити обављана у складу са постављеним оквирима у 2013. години. Приоритетне циљне врсте за праћење су: гађаста кукумавка (*Aegolius funereus*), мала сова (*Glaucidium passerinum*), дугорепа сова (*Strix uralensis*), планински (*Dendrocopos leucotos*) и тропрсти детлић (*Picoides tridactylus*) и врстама које се налазе на листи НАТУРА 2000. Праћење циљних врста птица биће вршено методама: цензуса у тачки, трансеката, прстеновања. Гнездеће територије врста дефинисане су претходним периодима истраживања.

Поред утврђених локација и трансеката врши ће се и истраживање других делова националног парка које потенцијално могу пружити одговарајуће станишне услове за ове врсте. Осим циљних врста, током мониторинга региструју се и друге врсте птица, а посебна пажња се посвећује строго заштићеним врстама и врстама које се налазе на листи НАТУРА 2000. Посебно је значајна примена већ уведене методе прстеновања у периоду миграција птица, чиме се долази до нових података за различите врсте птица.

Да би се спроводила активност мониторинга фауне птица, неопходно је наставак

активности стручних организација. За наведену активност планирана су средства субвенције Министарства заштите животне средине у износу од 200.000,00 динара за ангажовање стручних организација.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 200.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Стручне организације
Предузеће

1.4. Мониторинг климе

Захваљајући постављеним метеоролошким станицама на Митровцу и Предов Крсту континуирано се прате климатски показатеља Таре. Метеоролошке станице су аутоматске и садржи сензоре за мерење температуре, влажности ваздуха, количине падавина, соларне радијације, правац, брзину ветра, влажности и температуре земљишта.

Планирано је и постављање кишомерне станице за праћење слива реке Раче, а у оквиру пројекта „Успостављање система одбране од поплава у прекограничном региону Србије и Босне и Херцеговине“. Пројекат партнерски реализују општине Ужице, Бајина Башта и Вишеград у циљу благовременог обавештавања релевантних служби задужених за управљање ванредним ситуацијама у Општини Бајина Башта.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

1.5. Мониторинг вода

Праћење квалитета површинских вода спроводиће се у складу са „Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода“. Параметри који ће бити предмет праћења су биолошки и физичко-хемијски параметри који су од значаја за дефинисање категорије површинске воде, а које је могуће спровести са постојећом лабораторијом.

Праћење квалитета врши ће се на утврђеним локалитетима површинских вода, на водотоковима и на акумулацијама у парку. Акумулација Перућац ће се интензивније пратити у летњем периоду. Неопходна је набавка средстава које се односе на одржавање постојеће лабораторије.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

1.6. Мониторинг спелеолошких објеката

Валоризација и инвентаризација спелеолошких објеката на подручју парка је од великог значаја. Наставиће се сарадња са Друштвом истраживача “Владимир Мандић Манда” из Ваљева на спелеолошких истраживању подручја Јагоштице и и Предовог Крста, посебно Јаме код Чехове куће, као значајног објекта геоморфолошког наслеђа.

Планирана средства:

Сопствена средства: 100.000,00 динара

Извршиоци:

Стручн.инст.
Предузеће

1.7. Мониторинг геонаслеђа

Републички геолошки завод спроводи активности на геолошком и геоморфолошком истраживању подручја планине Таре. Резултати истраживања, биће валидни и значајни за Геопарк Стари Влахи, коме припада Национални парк Тара.

На простору Националног парка Тара, као феномени геопарка, налази се Перућачко врело и водопад Пеућац, кањон Дрине, потом Јама код Чехове куће.

Планирано је уређење гео стаза за интерпретацију и едукацију на терену и то на Калуђерским Барама и Митровцу.

Планирана средства:

Сопствена средства: 100.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

2. Приоритетне мере и активности на управљању културно-историјским вредностима

У току године, на свим манифестацијама, сајамским наступима, презентацијама, организованим посетама, промовисаће се и културно-историјске вредности Националног парка, посебно манастир Рача и некрополе стећака у Перућцу и Растиштима као посебна вредност са УНЕСКО-ве листе светске културне баштине.

Поставиће се нове информативне табле о археолошким налазиштима у Перућцу и Растиштима и Заовинама.

Наставиће се са активностима на археолошком истраживању у Заовинама и на средњовековном споменику Солотник у сарадњи са Општинском управом Бајина Башта.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнада): 150.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

3. Управљање посетиоцима

3.1. Рад у Центрима за посетиоце

Наставиће се одржавање постојећих центара за посетиоце, кроз одржавање и обнову постојећих изложбених поставки. Рад у Центрима за посетиоце у Бајиној Башти и на Митровцу подразумева пружање информација посетиоцима у оквиру инфо пулта, пријем посетилаца и одлазак у обилазак парка, продају сувенира и услуга попут шумског биоскопа, издавања бицикала, кајака и сл.

Због повећаног обима посла и ради продужавања радног времена током летње сезоне, ангажују се додатно запослени радници.

Планирана средства:

Сопствена средства(накнаде): 5.600.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

3.2. Штампање материјала намењеног посетиоцима

За потребе информисања посетиоца планирана је израда штампаног материјала:

- Проспект Националног парка Тара,
- Планинарско-туристичка карта,
- Проспекти кампа ренцера, водич за флору, туристичке понуде, флајери,
- Радни листови „Чувари природе“,
- Улазнице у центре за посетиоце и резерват природе, у заштићено добро,
- Остали промотивни материјал.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнада): 1.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

3.3. Изградња објеката „улазних капија“ - Калуђерске Баре

У циљу управљања посетиоцима и контроле уласка моторних возила у заштићено добро, планирана је изградња два објекта, тз „улазне капије“ на Калуђерским Барама.

За спровођење наведене активности планирана су средства суфинансирања у износу од 5.200.000,00 динара од Министарства заштите животне средине, за изградњу објекта „улазне капије“.

Планирана средства:

Министарство заштите животне
средине - субвенције: 5.200.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 2.800.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

3.4. Уређење ентеријера „улазне капије“ - Перућан

Извршиће се уређење ентеријера објекта „улазне капије „ у Перућцу.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнада): 100.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

3.5. Уређење изложбене поставке „ Др Јосиф Панчић“

У сарадњи са општином Бајина Башта и ХЕ “Бајина Башта“, у изграђеном објекту у власништву ХЕ“ Бајина Башта“ у Заовинама, планирано је уређење и постављање изложбене поставке са елементима музејске поставке, посвећене научном раду др Јосифа Панчића и његовим пронађеним врстама на подручју парка.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнада): 500.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

4. Управљање природним ресурсима

4.1. Задаци и активности на заштити и управљању шумама

4.1.1. Заштита шума од сушења

Активности на заштити шумских екосистема вршиће се кроз праћење стања шума на постављеним огледним површинама. Посеба активност на заштити шума одвијаће се кроз мониторинг инсеката односно сипаца поткорњака и њихово сузбијање применом феромонских клопки. Такође планирана је активност на праћењу штеточина на лишћарима, губара и мразовца. У циљу праћења бројности штеточина, као и откривање симптома болести у храстовим и буковим шумама, постављена су два огледна поља (61-а ГЈ „Комуналне шуме“, 13-а МЗ „Рача“). Периодично према календару развића штеточина, вршиће се мониторинг на огледним пољима, евидентира се присуство штеточина, односно пратити здравствено стање састојина.

Планирана средства:

Управа за шуме: 4.300.000,00 динара
Сопствена средства: 4.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

4.1.2. Нега и обнављање шума

Активност на нези и обнављању шума подразумевају неговање засада и пошумљених површина, пошумљавање голети и површина насталих процесом сушења шума, као и сакупљање семена и производња садног материјала.

Планирани су радови на нези засада, кроз радове на окопавању, праћењу и уклањање конкурентске вегетације на површини од 6,14 ха, више пута у току године:

- ГЈ „Заовине“ одељење 2б -1,6 ха,
- ГЈ „Тара“ одељење 9-а – површине 1,42 ха,
- ГЈ „Тара“ одељење 16б-а – површине 1,67 ха,
- ГЈ „Звезда“ одељења 32б и 30а на укупној површини од 1,45 ха.

У току 2020. године извршиће се два здравствена прегледа регистрованих семенских објеката и шумских расадника „Калуђерске баре“ и „Луг“ за производњу репродуктивног материјала шумског дрвећа (семена, садница). У регистрованим расадницима, наставиће се школовање шумског и декоративног садног материјала.

Вршиће се сакупљање, дорада и стављање у промет репродуктивног материјала семена четинарских и лишћарских врста, у зависности од уroda а за потребе обнављања шума и то:

Посебна појачана активност планирана је на узгоју лековитог биља кроз реализацију пројекта „Одрживо коришћење и очување природних вредности лековитих биљака кроз развој плантаже узгоја лековитог и ароматичног биља“ који се финансира у оквиру Програма-Протокол Антонионе за сектор заштите животне средине (број пројекта 06-00-72/2013-03/ENV4). Планирана је производња лековитог биља: ангелика (*Angelica archangelica* L.), босиљак (*Ocimum basilicum* L.), милодух (*Hyssopus officinalis* L.), невен (*Calendula officinalis* L.), одољен (*Valeriana officinalis* L.), жалфија (*Salvia officinalis* L.), тимијан (*Thymus vulgaris* L.) и питомана нана (*Mentha x piperata* L.).

Планирана средства:

Извршиоци:

Управа за шуме: 184.200,00 динара
Сопствена средства: 7.000.000,00 динара

Предузеће

4.2.3. Планирање и уређивање шума

Активности на уређивању шума односе се на примену контролног метода и тоталног премера састојина у ГЈ“Тара“ у циљу израде Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Тара“ за период важења 2021-2030. година.

Поред наведених активности, вршиће се и ажурирање електронске базе јавне својине корисника, ажурирање катастарских података и графичких приказа катастра, геодетско снимање и обележавање граница поседа.

У циљу спровођења наведених активности поред запослених, неопходно је ангажовање лица шумарске струке на повременим пословима, као и повремених радника на таксацији шума.

Планирана средства:

Сопствена средства: 17.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

4.1.4. Коришћење шума

Активност на коришћењу шума обухвата спровођење годишњих редовних планова сеча обнављања и плана проредних сеча, у складу са основама газдовања шумама у државним шумама и обављање стручно- техничких послова у приватним шумама у складу са Програмом газдовања шумама сопственика за период 2012-2021.година.

На основу извршене дознаке за 2020.годину (45.382,7 м³) по плану сеча обнављања и плану проредних сеча, планирана је производња дрвних сортимената од 38.523м³ нето дрвне запремине. Очекује се и случајни принос (сушење шума и ветроизвале), у износу до 5.000 м³ кроз санитарне-узгојне захвате.

Планом дознаке за 2021.године, планирана је дознака у газдинским јединицама „Тара“, „Црни Врх“ и „Комуналне шуме“ у укупној бруто дрвној запремини од 44.818 м³. Планирана су и средства из Буџетског фонда за шуме за набавку пет пда уређаја са софтером (планирана средства 900.000,00 динара).

Вршиће се и стручни послови на газдовању приватним шумама у складу са Програмом газдовања шумама сопственика за период 2012-2021.година, односно планираним активностима за 2020.годину. На основу Годишњег плана газдовања шумама сопственика за територију општине Бајина Башта за 2020.годину, планирана је дознака од 23.613,72 м³ и подела шумских садница у количини од 30.000 комада (саднице букве -18.250 и саднице смрче -11.750) за пошумљавање приватног поседа на површини од 12 ха.За наведене радо очекују се средства из Буџетског фонда за шуме у износу од 512.712,00 динара

За стручно техничке послове у приватним шумама планирана су Буџетска средства у износу од 4.000.000,00 динара.

Планирана средства:

Управа за шуме: 1.412.712,00 динара
Буџет РС-Управа за шуме: 4.000.000,00 динара
Сопствена средства: 195.843.088,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

4.2. Задаци и активности на заштити и управљању ловном и риболовном фауном**4.2.1. Активности на заштити ловне фауне**

Активности на заштити ловне фауне спроводиће се на основу Годишњег плана газдовања ловиштем за ловну 2020/2021. годину, усаглашеног са средњорочним планом-Ловном основом за ловиште „Тара“ за период 2017-2026. годину. Управљање популацијама ловних врста дивљачи у 2020. години првенствено се односи на утврђивање бројних стања дивљачи по врстама, праћења јеленске дивљачи која се појавила као нова врста, планирање развоја популације дивљачи у току ловне године, план набавке и утрошка хране и план одстрела.

На основу утврђеног бројног стања дивљачи по врстама (дивокоза процена 380 јединки, срна- 500 јединки, дивља свиња-64 јединки, вук-10 јединки и лисица -80 јединки), кроз Годишњи плана газдовања ловиштем за ловну 2020/2021. годину, планирање су активности и мере на заштити и унапређењу стања популација кроз прихрану дивљачи, заштиту и контролу популације, односно планирани одстрел.

У циљу регулисања популацијама, на основу Годишњег плана газдовања ловиштем за ловну 2020/2021. годину, планиран је одстрел је дивокоза 58 јединки, срна-58, дивља свиња-50, вук-4 јединке и лисица - 25 јединки.

Заштита неловних врста дивљачи (дивља мачка, куна белица, јазавац, сиви пух, ласица, веверица, мрки твор, сврака, голуб, јастреб, препелица, сива врана, дивља патка, велики корморан, сива чапља) одвијаће се кроз активности у циљу спречавања узнемиравања јединки, уништавања станишта и противзаконитог коришћења.

Посебне мере заштите спроводиће се на строго заштићеним врстама: мрки медвед, видра, јаребица камењарка и лештарка. Стање наведених врста је на оптимуму, чак и нешто више од оптимума у неким периодима године (мрког медведа) обзиром на радијус кретања.

Наставиће се са започетим активностима на:

- пројекту “Унапређење газдовања популацијама дивокозе *Rupicapra rupicapra* / у ловишту Тара” наставком теренских истраживања и праћењем популационих група у стаништима дивокозе.

Планирана је и набавка возила за потребе службе

Планирана средства:

Буџетски фонд за ловство-Управа за шуме: 800.000,00 динара

Сопствена средства: 7.800.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

4.2.2. Активности на заштити риболовних вода

Риболовним водама Националног парка Тара, управљаће се на основу Годишњег програма унапређења рибарства за 2020. годину, усаглашеног са Програмом управљања рибарским подручјем “Националног парка Тара” за период 2013-2022. година. У планској години није планирано порибљавање.

Планирана средства:

Сопствена средства: 3.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

IV ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНО ИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА

Приоритетне задаци научно истраживачког и образовног рада произилазе из стања природних и створених вредности и потребе њихове заштите, очувања и унапређења.

Приоритетни научно истраживачки радови су:

1. Праћење миграције птица и слепих мишева трајним обележавањем алуминијским прстеновима - пројекат реализује Природњачки музеј Београд. Вишегодишњи пројекат, по дозволи број 353-01-1842/2014-17.
2. Наставља се и пројекат праћења популације медведа помоћу електронских огрлица пројекат "Мониторинг популације мрког медведа"-Биолошки факултет и WWF-светски фонд за природу.
3. Истраживање Nematoda на свим стаништима у Националном парку Тара-Пољопривредни факултет Београд, пројекат је вишегодишњи и део је докторске дисертације.
4. Генетска истраживања оморике - Биолошки факултет, Биолошки институт и Институт за шумарство,
5. Истраживања генетских својстава букве - део докторске дисертације Шумарски факултет,
6. Праћење стања шума на биоиндикацијским тачкама-Институт за шумарство-Београд,
7. Примена фунгицида у заштити шума - Шумарски факултет,
8. Истраживачки рад „Дијагностика комплекса природних непријатеља најважнијих поткорњака смрче *Ips typographus* i *Pityogenes chalcographus* и утврђивање најбољег модела заштите у шумским комплексима Националног парка Тара"-Институт за шумарство - Београд,
9. Праћење стања пребирних шума и оморике –Шумарски факултет,
10. Пројекат технолошког развоја“ Адаптација и одрживо коришћење шума у циљу смањења негативних последица екстремних промена климе“- Институт за низијско управљање шумама и животну средину - Нови Сад.

V ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА

1. Планирање

1. 1. Легализација објеката

У складу са започетим активностима на озакоњењу сопствених објеката, извршиће се започети поступак легализације за објекте на Предовом Крсту, Омару, Батури, Митровцу, Рачанској Шљивовици и Калуђерским Барама (укупно 11 објеката).

Израђени су пројекти изведеног стања, очекује се завршетак активности на озакоњењу објеката.

Планирана средства:

Сопствена средства: 300.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

1.2. Примена Плана генералне регулације обале језера Перућац

У сарадњи са Општинском управом Бајина Башта и ХЕ „Бајина Башта“, приступиће се усвајању и имплементацији Плана генералне регулације обале језера Перућац, на потезу од бране у Перућцу до ушћа Дервенте у Дрину.

Планирана средства:

Средства ХЕ „Бајина Башта“ 4.000.000,00 динара

Извршиоци:

Остали субјекти

1.3. Усвајање Просторног плана подручја посебне намене Националног парка Тара

Очекује се усвајање Просторног плана подручја посебне намене Националног парка Тара, од надлежних институција и примена Просторног плана подручја посебне намене Националног парка Тара.

Планирана средства:

Средства Буџета РС-Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре

Извршиоци:

Предузеће
Остали субјекти

2. Изградња и инвестиције

2.1. Инвестиције на објектима Предов Крст

2.1.1. Грађевински радови на објекту ловачки дом Предов Крст

У циљу одржавања ловачког дома Предов Крст, купац објекта, извршиће санацију објекта према усвојеном пројекту од стране управљача.

Планирана средства:

Средства других субјеката: 4.000.000,00 динара

Извршиоци:

Остали субјекти

2.1.2. Замена кровне покривке на објекту управне зграде Предов Крст

На постојећем објекту управне зграде – лугарнице Предов Крст, планирана је замена кровне покривке од шиндре са покривком од црепа, тамне боје.

У циљу санације планинарског дома Предов Крст, извршиће се санација фасаде кроз облагање објекта са дрвеним полуоблицама и израда пројекта унутрашњег уређења ентеријера.

Планирана средства:

Сопствена средства(накнаде): 2.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

2.2. Инвестиције на објектима Митровац

2.2.1. Реконструкција планинарског дома Митровац -II фаза грађевинских радова

У складу са пројектом, наставиће се са грађевинским радовима - II фаза грађевинских радова (занатски радови, електроинсталације, водовод, канализација и машинске инсталације) на објекту Планинарски дом Митровац. Према уговору о финансирању наведених радова, за 2019/20.годину, Министарство трговине, туризма и телекомуникације определило је средства од 10.000.000 динара са планираним роком завршетка радова до 01.маја 2020.године.

На основу ПЗИ-пројекта, пројекта за извођење радова на реконструкцији планинарског дома Митровац, наставиће се даљи радови по пројекту, занатски радови и завршетак објекта. Израдиће се и пројекат ентеријера планинарског дома Митровац (план 300.000,00 динара).

За наведену активност планирана су средства суфинансирања од Министарства заштите животне средине у износу од 3.000.000,00 динара и Министарства трговине, туризма и телекомуникације у износу од 10.000.000,00 динара.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 3.000.000,00 динара
Министарства трговине, туризма
и телекомуникације: 10.000.000,00 динара
Сопствена средства (накнада и остала) : 5.000.000,00 динара.

Извршиоци:

Предузеће

2.3. Инвестиција управна зграда

У управној згради, у докупљеном делу, котларници и поткровљу, вршиће се занатски и инсталациони радови (молерски радови, повезивање електромереже, топловодне и водоводне мереже), као и опремање сале за седнице.

Планирана средства:

Сопствена средства: 2.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

2.4. Пројектовање, изградња и одржавање путева

Пројектовање, изградња и одржавање путева је редовна активност на реконструкцији шумских путева у свим газдинским јединицама, који су у функцији газдовања шума и суфинансирају се из Буџета Републике Србије, преко Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Планирана је изградња шумских путева за које постоје пројекти и услови заштите природе: радови на изградњи шумског пута „Преседо-Велики Крај“ у дужини од 1,6 км.

Вршиће се и одржавање, реконструкција и санација постојећих шумских и локалних путева, Предов Крст – Батура и Предов Крст-Чехова кућа (укупне дужине 15 км).

На простору заштићеног добра, делују и два удружења шумовласника који обављају активност на реконструкцији шумских и локалних путева.

Планирана средства:

Управа за шуме: 6.840.000,00 динара
Сопствена средства: 5.000.000,00 динара
Средства других субјеката: 5.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

2.5. Пројектовање, изградња и одржавање локалних асфалтних путева

На простору Националног парка Тара, у сарадњи са општином Бајина Башта и ХЕ „Бајина Башта“, планирана је реконструкција асфалтних путева: „Перућац-Предов Крст“, пута „Митровац-Крња Јела“ и крака „Митровац-Качара“.

Од стране управљача планирана је израда пројекта за инвестиционо техничко одржавање пута „Перућац-Предов Крст (план 200.000,00 динара).

У складу са урађеним пројектом и добијеном дозволом, планирано је асфалтирање пута „Митровац-Секулић“.

Планирана средства:

Сопствена средства : 10.000.000,00 динара

Средства других субјеката: 120.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

2.6. Набавка радних машина, теренских возила, алата и опреме

Набавка радних машина, теренских возила, алата и опреме односи се на набавку шумског трактора, теренских возила, моторних тестера за потребе газдовања шумама, радних алата за стручне службе за потребе газдовања шумама.

За потребе стручних служби набављаће се неопходна опрема (компјутери, штампачи, фото апарти, гпс и слично)

Планирана средства:

Сопствена средства: 25.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

3. Уређење простора

3.1. Шетне стазе

Шетне стазе су значајни елементи уређења простора и врло значајна туристичка инфраструктура, планирана је изградња и одржавање шетних стаза:

- Шетна стаза „Совина учионица“ - одржавање мобилијара,
- Шетна стаза у Јагоштици, видиковац Јагмила,
- Шетна „Јаревац“ – замена мобилијара и информативних табли, реновирање моста,
- Шетна стаза „Рача“ - замена дотрајалих ограда, мостића, клупа, столова и информативних табли.

Планирана средства:

Сопствена средства(накнаде): 500.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

3.2. Изградња и одржавање мобилијара на излетиштима и видиковцима

Планирана је замена крова на надстрешницама „Совиној учионици“, крова на две надстрешнице на Митровцу, на надстрешници Хајдучка чесма и израда нове надстрешнице на Соколини.

Планирана је израда и надстрешница за контејнера по локалитетима, као и уређење локалитета Митровац, управе и „улазних капија“ са јарболима и ознакама управљача. За наведену активност планирана су средства суфинансирања од Министарства заштите животне средине у износу од 470.000,00 динара.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 470.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 500.000,00 динара.

Извршиоци:

Предузеће

3.3.Израда информативних табли

Планирана је израда нових и замена дотрајалих информативних табли на Предовом Крсту, Црвеном потоку и на Калуђерским Барама, као и замена на локалитетима према указаним потребама.

Планирана средства:

Сопствена средства(накнада): 300.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

VI ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

1.Задаци на развоју културно-образовних и информативно-пропагандних активности

1.1.Информативно-пропагандне активности

Вршиће се континуирана сарадња са локалним, регионалним и републичким штампаним и електронским медијима (текстови, репортаже, снимање и емитовање манифестација поводом обележавања еколошких датума, едукативне емисије и рад са школском децом, спортско-рекреативне активности у парку, еко кампови и друго).

За медијско приказивање, односно снимање свих догађаја по захтеву управљача и емитовање на локалној телевизији и у локалним новинама, планирана су средства суфинансирања из Министарства заштите животне средине - у износу од 400.000,00 динара.

У промоцији заштићеног подручја, планирана је израда телевизијске емисије “Моја лепа Србија” чије је емитовање планирано на РТС-у.

Информативна активност огледаће се и кроз израду и редовно ажурирање Информатора о раду, ажурирање сајта Предузећа.

Планирана средства:

Министарство заштите животне
средине - субвенције: 400.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

Сопствена средства (накнада): 400.000,00 динара

1.2.Штампање промотивног материјала

Штампање пропагандног материјала:

- Кесе, фасцикле, блокови, календари,
- Постери, разгледнице,
Штампа монографије Лековите биљке Националног парка Тара (припрема и штампа из средстава суфинансирања Министарства заштите животне средине),
- Остали промотивни материјал.

Планирана средства:

Министарство заштите
животне средине: 400.000,00 динара
Сопствена средства (накнада): 400.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

1.3. Едукативно-промотивне активности

- Периодичне мултимедијалне презентације у Центрима за посетиоце на Митровцу и Бајиној Башти,
- Сезонске теренске презентације за групне посете на локалитету „Тепих ливада“,
- Програми за туристичке групе на подручју парка,
- Периодичне презентације Националног парка Тара у земљи и иностранству,
- Обележавање еколошких датума, посебно Дана заштите природе, 11. априла, посебним едукативно-промотивним програмом,
- Учешће на сајмовима,
- Организација Фото сафарија „Тара 2020“,
- Програм посматрања медведа
- Организација едукативног кампа - "Камп младих чувара",
- Програм посматрања медведа,
- Подршка организацији планинарске трке са препрекама „Трибалион“,
- Подршка организацији „Летње школе дизајна“,
- Подршка организацији „Ликовна школа Тара-2020“,
- Подршка организацији „СЕРМ“ - регионални састанак студената шумарства југоисточне Европе у организацији Клуба студената истраживача шумарског факултета и Међународне асоцијације студената шумарства,
- Подршка спортско рекреативним камповима и кампу „Асоцијације Сви за спорт“,
- Подршка и осталим едукативним и промотивним камповима на простору НП Тара,
- Подршка свим манифестацијама који имају промотивни, рекреативни и едукативни карактер.

Планирана средства:

Сопствена средства (накнада): 600.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

VII. САРАДЊА УПРАВЉАЧА И ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА

1. Сарадња са локалним заједницом и осталим корисницима парка

Сарадња са локалном заједницом одвијаће се кроз све већу заступљеност локалне заједнице и заинтересованих субјеката за развојне и одрживе пројекте. Формирањем Савета корисника парка и улазак заинтересованих субјеката, остварена је сарадња са локалном заједницом.

Сарадња ће се одвијати и са другим значајним субјектима на територији Националног парка Тара, посебно у решавању проблема комуналних питања и инфраструктурних пројеката, коа и у организацији споретско-рекреативних и промотивних манифестација.

Посебна сарадња одвија се са удружењима и невладиним организацијама, које се баве едукацијом младих, локалног становништва и промоцијом заштићених вредности.

Планирана средства:

Сопствена средства(накнаде): 3.000.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће
Други корисн.

2. Међународна сарадња, сарадња са другим заштићеним подручја Србије и осталим институцијама

Сарадња између паркова и заштићених добара вршиће се у оквиру Асоцијације паркова и заштићених добара и Асоцијације паркови Динарида, посебно на обуци, размени искустава, заједничким прекограничним пројектима.

Пројекти у току:

1. Имплементација пројекта "Заштићена подручја за природу и људе" (Protected Areas for Nature and People) Светског фонда за заштиту природе који се финансира од стране Шведске агенције за обнову и развој (SIDA), сарадња се односи на рад са Саветом корисника и едукација из области прилагођавања на климатске промене.

2. Програм „Сестрински паркови“- меморандумом о сарадњи са Националним парком „ Блек Кењон“, Колорадо, САД , планирана је узајамна посета чувара.

3.У сарадњи са Заводом за заштоту природе Србије, започеће се са припремом Монографије Националног парка Тара базираној на стручној студији о проглашењу Националног парка Тара. Пројекат је планиран као двогодишња активност, у првој години планирана је подршка и сарадња стручњацима Завод за заштиту природе Србије (валоризација терена), припрема текста, фотографија, рецензија, превод на енглески језик, припрема за штампу, а у другој години штампа саме монографије.

4. У сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије, започет је пројекат “Древне букове шуме Карпата и других региона Европе“,номинована су два локалитета са буковим састојинама за Листу светске баштине при УНЕСКУ.

5. Започет пројекат „Очување биодиверзитета долине реке Дрине“, односи се на очување станишта Панчићеве оморике на подручју Националног парка Тара и Републике Српске, односно БиХ. ЈП“Национални парк Тара“ је водећи апликант у сарадњи са ЈП“Шуме Републике Српске“. Спроводиће се активности на изради молекуларне гентетичке студије Панчићеве оморике. Такође, спровешће се едукативна кампања у погледу очувања биодиверзитета и Панчићеве оморике. У плану је и израда јединственог Плана управљања популацијама оморике

у Националном парку Тара и на подручју којим управља Јавно предузеће шумарства „Шуме републике Српске“. Пројекат се финансира из ИПА фондова Европске Уније и реализује се у периоду 2019-2020.година.

6. На трећем транснационалном позиву Дунав Национални парк Тара са 11 партнера из 7 земаља, ЈП „Национални парк Тара“, конкурисао је са пројектом „Danube Landscape - Strengthening the Danube Landscape basin for a sustainable development“. Главни циљ је подржати одрживи раст руралних подручја, посебно у туристичком сектору, препознавањем и вредновањем Дунавског пејзажа. Одрживи развој туризма у Подунављу, ствара добру равнотежу између културне баштине, заштите животне средине и економског раста. Развој туризма и заштита културног наслеђа користиће се за подршку локалним производима и услугама и за повећање транснационалне сарадње између држава, региона и заједница.

Циљ пројекта је да допринесе управљању и одрживој употреби наслеђа, традиција и услуга екосистема кроз препознавање и вредновање предела Дунавског региона. Активности пројекта односи ће се: валоризацију културних и природних карактеристика предела кроз студије и анализу на транснационалном нивоу, повезивање предела с развојем еко-туристичке понуде, локалних производа и одрживог коришћења земљишта за побољшање стања локалног становништва, јачање локалне и транснационалне сарадње развијањем заједничких активности, како у подизању свести о културним добрима, тако и очувању природе.

7. Сарадња заштићених подручја, одвија се сваке године кроз учешће управљача на заједничким семинарима заштићеним подручја, као и на радионицама националних паркова по различитим темама, „Парковијада“ и слично.

Планирана средства:

Средства донације: 3.760.000,00 динара

Сопствена средства (накнаде): 1.700.000,00 динара

Извршиоци:

Предузеће

VIII ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Извори потребних средстава су:

динара

1. Прихода које оставује Предузеће од обављања делатности-----	294.863.088,00
2. Приход од накнада за коришћење вредности парка -----	36.800.000,00
3. Наменска средства из Буџета Републике Србије-----	68.536.912,00
3.1. Министарство пољопривреде, шумарства и водоп.-Управа за шуме -----	33.036.912,00
3.1.1. Стручни послови у шумама сопственика-----	4.000.000,00
3.1.2. Суфинансирање из Буџетског фонда за шуме-----	28.236.912,00
- изградња шумских путева-----	6.840.000,00
- биолошки радови(подела садница,нега) -----	696.912,00
- заштита шума (набавка феромона и мониторинг)-----	4.300.000,00
- противпожарна заштита (водозахват и возило)-----	15.500.000,00
- коришћење шума (набавка пда уређаја)-----	900.000,00
3.1.3. Суфинансирање из Буџетског фонда за ловство-----	800.000,00
3.2. Министарство заштите животне средине: ---	25.500.000,00
3.2.1. Суфинансирање Програма управљања-----	25.500.000,00
3.3. Министарство трговине, туризма и телекомуникације: -----	10.000.000,00
4. Средства из донације-----	3.760.000,00
5. Средства других корисника-----	133.000.000,00

Укупна средства за реализацију програма----- 532.480.000,00 динара

Укупна средства управљача----- 407.260.000,00 динара.

Јавно предузеће "Национални парк Тара"

директор

Драгић Караклић- дипл.инг.шум.

САДРЖАЈ

I УВОД-----	1
II ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА-----	1
III ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ-----	2
1.Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима-----	2
1.1. Чување подручја-----	2
1.2. Одржавање подручја-----	3
1.3. Праћење стања природних вредности-----	5
1.4. Мониторинг клима-----	9
1.5.Мониторинг вода-----	9
1.6.Мониторинг спелеолошких објеката-----	9
1.7. Мониторинг геонаслеђа-----	9
2.Приоритетне мере и активности на управљању културно-историјским вредностима-----	9
3.Управљање посетиоцима-----	10
3.1. Рад центара за посетиоце-----	10
3.2. Штапање материјала намењеног посетиоцима-----	10
3.3.Уређење музеја „Др Јосиф Панчић“-----	10
3.4. Изградња „улазних капија“ - Калуђерске Баре-----	11
4.Управљање природним ресурсима-----	12
4.1.Задаци и активности на заштити и управљању шумама-----	12
4.2.Задаци и активности на заштити и управљању ловном и риболовном фауном-----	14
IV ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНО ИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА-----	15
V ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА-----	16
1.Планирање-----	16
1.1. Легализација објеката-----	16
1.2. Израда Плана генералнеа регулације Перућац-----	16
1.3. Израда Пеосторног плана подручја НП Тара-----	16
2.Изградња и инвестиције-----	17
2.1. Инвестиција на објектима Предов Крст-----	17
2.2. Инвестиција на објектима Митровац-----	17
2.3. Инвестиција Калуђерске Баре-----	18
2.4. Инвестиција управна зграда-----	19
2.5.Пројектовање,изградња и одржавање -----	19
2.6.Набавка радних машина и возила-----	19
3.Уређење простора-----	19
3.1. Шетне стазе-----	19
3.2. Уређење видиковаца и излетишта -----	20
3.3. Израда информативних табли -----	20
VI ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА-----	21
1.Задаци на развоју културно-образовних и информативно-пропагандних активности-----	21
1.1.Информативно-пропагандна активност-----	21
1.2.Штапање промотивног материјала-----	21
1.3. Едукативно промотивна активност-----	21

VII САРАДЊА -----	22
1.Сарадња са локалном заједницом, удружењима и осталим корисницима-----	22
2.Међународна сарадња и сарадња са другим заштићеним добрима-----	23
3.Сарадња са информативним и стручним часописима-----	24
VIII ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА-----	24